

**Neolit i wczesna epoka brązu
w międzyrzeczu środkowej Noteci i dolnej Wełny.**

Streszczenie

Dysertacja składa się z 6 zasadniczych rozdziałów, a także Katalogu oraz Map dołączonych na nośniku cyfrowym. Rozdział I poświęcony jest opisowi środowiska przyrodniczego Międzyrzecza środkowej Noteci i dolnej Wełny. Rozdział II stanowi próbę zarysowania oryginalnej metodyki badań osadniczych oraz jej praktycznej aplikacji do studiów nad neolitem i wczesną epoką brązu omawianego obszaru. W rozdziale III zaprezentowano analizy typologiczno-chronologiczne materiału źródłowego wykorzystanego w pracy. Rozdział IV poświęcony jest szczegółowym studiom osadniczym prowadzonym w obrębie 5 obszarów próbnych: biskupińskiego, kcyńskiego, sipiorskiego, budzyńskiego i mirkowickiego. W rozdziale V przedstawiono modelowe próby ukazania struktur społeczno-osadniczych 4 kultur archeologicznych: KBK, KPL, KAK i KI, które są najczytelniej reprezentowane w materiale źródłowym na omawianym terenie. Zostały one ukazane na szerszym, wielkopolsko-kujawskim tle porównawczym. Ostatni VI rozdział jest podsumowaniem wcześniejszych, stanowi zarys przemian kulturowych, jakie zaszły w międzyrzeczu środkowej Noteci dolnej Wełny pomiędzy początkiem neolitu a końcem II okresu epoki brązu, czyli schyłkiem V a połową II tysiąclecia p.n.e.

**Neolithic and early Bronze Age
in the interfluvial area of the middle Noteć and lower Wełna**

Summary

The dissertation consists of 6 main chapters, as well as a Catalog and Maps attached on a digital medium. Chapter I is devoted to the description of the natural environment of the interfluvial area of the middle Noteć and lower Wełna. Chapter II is an attempt to outline the original methodology of settlement research and its practical application to studies of the Neolithic and Early Bronze Age of the discussed area. Chapter III presents typological and chronological analyzes of the source material used in the work. Chapter IV is devoted to detailed settlement studies conducted within 5 trial areas: Biskupin, Kcynia, Sipiory, Budzyń and Mirkowice. Chapter V presents model attempts to show the social and settlement structures of four archaeological cultures: Brześć Kujawski culture, Funnel Beaker culture, Globular Amphora culture and Iwno culture, which are most clearly represented in the source material in the discussed area. They were shown

against a broader, Greater Poland-Kujawy comparative background. The last, sixth chapter is a summary of the previous ones, and is an outline of the cultural changes that took place in the interfluvial area of the middle Noteć and lower Wełna between the beginning of the Neolithic and the end of the 2nd period of the Bronze Age, i.e. the end of the 5th and the middle of the 2nd millennium BC.